

עפ"ג 59820/01/14 - דב לוי, נגד מדינת ישראל - אגף המכס והמע"מ

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2015

עפ"ג 59820-01-14 לוי נ' מדינת ישראל
עפ"ג 1322-02-14 מדינת ישראל נ' לוי
בפני הרכב כב' השופטים:
רון שפירא [אב"ד]
אברהם אליקים
בטינה טאובר
המערער

דב לוי, ת"ז 056410301
ע"י ב"כ עו"ד אסי בוחבוט

מדינת ישראל - אגף המכס והמע"מ
ע"י הלשכה המשפטית מחוז חיפה והצפון

נגד
המשיבה

פסק דין

השופטת ב' טאובר:

מבוא

1. בפנינו שני ערעורים שהדיון בהם אוחד: ערעור הנאשם (עפ"ג 59820-01-14) (להלן: "הנאשם"), וערעור המדינה באמצעות אגף המכס והמע"מ (עפ"ג 1322-02-14), (להלן: "המדינה"), על גזר דינו של בית המשפט השלום בחיפה, שניתן ביום 19/12/13 על ידי כבוד סגנית הנשיא השופטת אורית קנטור במסגרת ת"פ 10593-03-10.

2. בד בבד עם הגשת ערעור הנאשם, הגיש הנאשם בקשה דחופה לעיכוב ביצוע גזר הדין. בהחלטה שניתנה ביום 02/02/14 עוכב ביצוע רכיב המאסר בגזר הדין עד למתן החלטה אחרת בערעור.

כתב האישום המתוקן והכרעת הדין

3. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו הוגש כנגד הנאשם, חברת א.ד.ר. גלובל ביזנס בע"מ (להלן: "חברת א.ד.ר."), חברת א.ד.ר. גלובל ביזנס והפקות בע"מ (להלן: "חברת א.ד.ר. ביזנס והפקות"), חברת ל.ד. אדר גלובל הפקות בע"מ, (להלן: "חברת ל.ד. אדר"), והגב' ילנה רמיש, (להלן: "גב' רמיש"), כתב אישום מתוקן, המייחס להם שלושה אישומים שונים.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, חברת א.ד.ר., חברת א.ד.ר. ביזנס והפקות וחברת ל.ד. אדר היו בשליטתם של הנאשם ו/או גב' רמיש שהייתה בת זוגו של הנאשם.

כתב האישום מתאר מסכת של עבירות מס שבוצעו לאורך תקופה ארוכה בה היה המבקש בעל מניות ו/או מנהל פעיל ביחד עם הגב' רמיש בחברות המפורטות לעיל.

באישום הראשון, הורשעו הנאשם, חברת א.ד.ר. וגב' רמיש על פי הודאת בעובדות כתב האישום המתוקן בשתי עבירות של מסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת, בניגוד לסעיף 117(ב)(1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, (להלן: "**החוק**" או "**חוק מע"מ**"), בעבירה של אי הגשת דו"ח במועד בניגוד לסעיף 117(א)(6) לחוק ובעבירה של שימוש במרמה ותחבולה בניגוד לסעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.

באישום השני הורשעו הנאשם, חברת א.ד.ר. ביזנס והפקות וגב' רמיש על פי הודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן בחמש עבירות של אי הגשת דו"ח במועד בניגוד לסעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ, בחמש עבירות של שימוש במרמה או תחבולה בניגוד לסעיף 117(ב)(8) ובעבירה של אי עשיית המוטל לעניין רישום, בניגוד לסעיף 117(א)(4) לחוק מע"מ.

באישום השלישי, הורשעו הנאשם, חברת ל.ד. אדר וגב' רמיש על פי הודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירה של אי הגשת דו"ח במועד בניגוד לסעיף 117(א)(6) לחוק מע"מ, בעבירה של שימוש במרמה ותחבולה בניגוד לסעיף 117(ב)(8) לחוק ובעבירה של אי עשיית המוטל לעניין רישום בניגוד לסעיף 117(א)(4) לחוק מע"מ.

על פי הסדר הטיעון, אליו הגיעו הצדדים, סוכם בין הצדדים, כי על גב' רמיש ייגזרו עונש של 6 חודשי מאסר אשר ירצו בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס כספי. בנוסף סוכם כי על שלושת החברות ייגזר קנס כספי לפי שיקול דעתו של בית משפט קמא ואילו ביחס לנאשם סוכם בין הצדדים, כי הם ייטענו לעונש באופן חופשי.

גזר דינו של בית משפט קמא

4. ביום 19/12/13 גזר בית משפט קמא את דינם של הנאשם וארבעת המעורבים הנוספים.

בית משפט קמא עמד בגזר דינו על העיקרון המנחה בענישה לפי תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, (להלן: "**חוק העונשין**"), שהוא עיקרון ההלימה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו ובהתאם גזר את עונשם של הנאשם ויתר המעורבים על פי המתווה שנקבע במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין.

עמוד 2

בית משפט קמא, ציין בגזר דינו, כי הערך החברתי שנפגע מביצוע מעשי העבירה נשוא כתב האישום המתוקן, הינו הפגיעה הקשה במשק המדינה ובערך השוויון של עמידה בנטל המס.

באשר למידת הפגיעה בערך החברתי המוגן ציין בית משפט קמא, כי היא ניתנת למדידה על פי שיעור המחדל, אשר עמד על סך של 1,309,428 ₪ (קרן המס הפלילית) שנשללו על ידי הנאשם וארבעת המעורבים הנוספים מאוצר המדינה. זאת, בשים לב לכך, כי במועד מתן גזר הדין טרם הוסר המחדל על ידי מי מן המעורבים, למעט הטענה בדבר משכון זכויותיהם של הנאשם וארבעת המעורבים הנוספים בנכס הידוע כגוש 11069 חלקה 4 חנות מס' 47 בקניון טירת הכרמל, (להלן: "**הנכס**"), לטובת אגף המכס והמע"מ.

בנוסף, עמד בית משפט קמא על מגמת ההחמרה של בתי המשפט בעבירות כלכליות, ואף לגישתו, אין להקל בעונשם של עברייני מס הגוזלים את כספי הציבור, יוצרים דמורליזציה בקרב ציבור משלמי המיסים וגורמים במעשיהם נזק רב למדינה, וככלל מן הראוי להשית על עברייני המס עונש מאסר בפועל.

בנוגע לגב' רמיש ושלושת החברות שפורטו לעיל, קבע בית משפט קמא, כי הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים מקיים את האיזון הראוי בין האינטרס הציבורי הפרטני והאינטרס הציבורי הרחב, ולכן יש מקום לכבדו.

יחד עם זאת, ובכל הנוגע לנאשם קבע בית משפט קמא, כי הוא היה הגורם הדומיננטי בניהולן של שלושת החברות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בעובדות כתב האישום המתוקן. על כן, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו ממעשיו, ובמידת הפגיעה באותם ערכים חברתיים ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת במקרים מן הסוג הנדון העמיד בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם על מתחם הנע בין מאסר של 9 חודשים למאסר של 18 חודשי מאסר בפועל.

בגזירת העונש המתאים לנאשם בגדרי המתחם, בהתאם להוראות סעיף 40^א לחוק העונשין, הביא בית משפט קמא לזכותו של הנאשם את העובדה כי הוא הודה בהזדמנות הראשונה לאחר שתוקן כתב האישום ובכך חסך מזמנם של 45 עדים כמו גם מזמנו של בית המשפט.

בנוסף ציין בית משפט קמא לזכותו של הנאשם את העובדה, כי אין לחובתו הרשעות קודמות בעבירות פיסיקליות, את הנסיבות האישיות שהוצגו לרבות מצבו הבריאותי הקשה של בנו של הנאשם בו הוא מטפל, ואת העובדה כי חלק מהמחדל הוסר על דרך של שעבוד הנכס לטובת המדינה.

לחובתו של הנאשם הביא בית משפט קמא בחשבון את גובה המחדל, קרי הסכום שנגזל מקופת אוצר המדינה, ואשר עמד על סך של 1,309,428 ₪.

לבסוף, בהתחשב בכלל השיקולים הן לחומרה והן לקולא, גזר בית משפט קמא את עונשם של הנאשם וארבעת המעורבים הנוספים, כמפורט להלן:

על כל אחת מן החברות- חברת א.ד.ר., חברת א.ד.ר. ביזנס והפקות וחברת ל.ד. אדר הוטל קנס בסך של 1,000 ₪,

על הגב' רמיש נגזרו עונש מאסר של 6 חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות, מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא, כי לא תעבור כל עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק מע"מ; מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא כי לא תעבור כל עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק מע"מ; קנס בסך של 10,000 ₪ שישולם ב-10 תשלומים חודשיים, רצופים ושווים או 2 חודשי מאסר תמורתו.

על הנאשם נגזרו העונשים הבאים: מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים; מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא, כי לא יעבור הנאשם כל עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק מע"מ; מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא כי לא יעבור הנאשם עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק מע"מ; וקנס בסך של 40,000 ₪ שישולם ב-40 תשלומים חודשיים, רצופים ושווים או 8 חודשי מאסר תמורתו.

5. הצדדים לא השלימו עם גזר דינו של בית משפט קמא ומכאן הערעורים שבפנינו. ערעור הנאשם מופנה כלפי חומרת העונש וערעור המדינה מופנה כנגד קולת העונש שנגזר.

ההליכים שהתקיימו לאחר הגשת הערעורים

6. ביום 06/03/14 התקיים בפנינו דיון במסגרתו נשמעו טיעוני הצדדים בשני הערעורים. בתום הדיון, נדחה התיק לשימוע פסק דין ליום 20/03/14.

עם זאת, לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים, ולאחר ששבנו ועיינו בשני הערעורים ובמסמכים שהוגשו לעיוננו, החלטנו כי בטרם יינתן פסק דין בעניינו של הנאשם, יש מקום להגשת תסקיר שירות מבחן וחוות דעת של הממונה על עבודות שירות. על כן הורינו בהחלטה מאוחרת באותו יום, 06/03/14, על הגשת תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער, אשר התבקש להתייחס בין יתר הנתונים, לכל ההיבטים הקשורים במצב משפחתו של הנאשם ולשיקולי ענישה שלדעת שירות המבחן יש להביא בחשבון במסגרת שיקולי בית המשפט בבואו לדון בשני הערעורים. בנוסף הורינו, כי תוגש חוות דעת של הממונה על עבודות שירות בעניינו של הנאשם, אשר תתייחס לאפשרות להמיר את עונש המאסר בפועל שנגזר על הנאשם בעבודות שירות.

לצד זאת, ולמען הסר ספק, הובהר לצדדים, כי טרם התגבשה עמדה בעניינו של הנאשם וכי אין לראות בהחלטה זו כהתחייבות שיפוטית לתוצאה כזו או אחרת. עוד הובהר, כי ככל שיוצגו במהלך הדיון להשלמת

טיעונים אשר נקבע ליום 15/05/14 נתונים לעניין הסרת או אי הסרת המחדל, כי אז יובאו נתונים אלה בחשבון במסגרת מכלול השיקולים שישקלו בעת מתן פסק הדין בשני הערעורים.

7. בעקבות ההחלטה מיום 06/03/14, התקיימו בפנינו מספר דיונים, בימים 03/07/14, 04/09/14, 11/12/14 ו-26/03/15, אשר נדחו מעת לעת על מנת לאפשר לצדדים בדיקת אפשרות לגיבוש של הסדר כספי. זאת, עד שהודיעו הצדדים במהלך הדיון מיום 30/04/15, כי לא עלה בידם להגיע להסדר וביקשו להשלים טיעוניהם.

8. בין לבין התקבלו לתיק בית המשפט תסקיר שירות המבחן וחוות הדעת של הממונה על עבודות שירות בעניינו של המערער.

תסקיר שירות המבחן וחוות הדעת של הממונה על עבודות שירות

9. תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם הוגש לתיק בית המשפט ביום 29/09/15. עיון ברקע האישי והמשפחתי של הנאשם כפי שמופיע בתסקיר מעלה, כי המדובר בנאשם, בן 54, גרוש ואב לשלושה ילדים ששנים מהם מתגוררים עמו. כן עולה מהתסקיר, כי לאחרונה התגלו אצל אחד מבניו של הנאשם, בעיות נוירולוגיות המקשות על התנהלותו.

הנאשם שיתף את שירות המבחן בתחושות חוסר האונים, התסכול, הדאגה והקושי לראות את בנו דועך מול עיניו. כן ציין הנאשם בפני שירות המבחן, כי הוא עסוק כל העת בחיפוש רופאים שיוכלו לאבחן ובהמשך לטפל בבעיותיו הבריאותיות של בנו.

עוד עולה מהתסקיר, כי הנאשם סיים 12 שנות לימוד, כי הוא עובד מחודש פברואר 2013 בשירותי שליחויות לעורכי דין, וכי הוא נתון בחובות כבדים בגובה של 604,877 ₪.

שירות המבחן התרשם, מאדם קונקרטי, אחראי, וורבאלי, המתקשה לשתף ברגשותיו ולהציב גבולות לעצמו ולסובבים אותו ומגלה צורך לרצות אחרים ולהוכיח את יכולותיו.

עוד התרשם שירות המבחן, כי במצבי לחץ נוטה הנאשם לנהוג באופן אימפולסיבי, מבלי לשקול את ההשלכות והמשמעות של מעשיו, ונראה, כי לאורך השנים, התקשה הנאשם לשמור על יציבות תעסוקתית ועל יציבות כלכלית וניכר, כי עשה מאמצים לשרוד ברמה הכלכלית ובמקביל לדאוג ולטפל בשלושת ילדיו. בנוסף צוין, כי הנאשם צבר כישלונות עסקיים רבים, אשר הגבירו את המצוקה הכלכלית והובילו אותו ללוות כספים בשוק האפור ולפעול בדרכים עקלקלות, תוך ביצוע פעולות העוברות על

החוק.

הנאשם שיתף את שירות המבחן בחשש שלו מריצוי עונש מאסר בפועל, מההשלכות על ילדיו, על כבוד המשפחה וכן דאגתו לבנו, נוכח מצבו הרפואי. בנוסף, הביע הנאשם נכונות לקחת חלק בטיפול במסגרת שירות המבחן.

בנסיבות המתוארות המליץ שירות המבחן, לשקול להטיל על הנאשם צו מבחן לתקופה של 18 חודשים, לצד מאסר בעבודות שירות.

10. בחוות הדעת של הממונה על עבודות שירות מיום 21/07/15 נמצא, כי הנאשם מתאים לריצוי עונשו בעבודות שירות. בהקשר זה, המליץ הממונה על עבודות שירות להציב את הנאשם לריצוי עונשו באגודה לשיקום תעסוקתי בחיפה.

טענות הצדדים

טענות הנאשם

11. ב"כ הנאשם טען, כי שגה בית משפט קמא משבחר שלא להחיל את עקרונות אחידות הענישה. נטען כי הנאשם וגב' רמיש הודו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום המייחס להם את אותן הוראות חיקוק. ועם זאת, על הגב' רמיש הושת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות בעוד שעל הנאשם הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל. בנסיבות אלה ובהיעדר נימוק סביר לדבר טען הנאשם, כי יש לראות בפערי הענישה בינו לבין גב' רמיש כבלתי מידתיים ובהתאם יש לקבוע שמתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של הנאשם אינו סביר, אינו מבוסס ופוגע בתחושת הצדק הטבעית שעה שהוא יוצר עיוות דין של ממש.

עוד טען ב"כ הנאשם, כי בעוד שבפני בית משפט קמא לא הוצגו נסיבות אישיות של גב' רמיש המצדיקות הקלה בעונשה, הרי שבא כוחו של הנאשם בערכאה הדיונית הפנה את בית משפט קמא לנסיבות אישיות מיוחדות אשר לא קיבלו ביטוי בגזר הדין. כך למשל נטען, כי לאחרונה נתברר, כי בנו של הנאשם חלה במחלת הפרקינסון. נטען, כי בנסיבות שנוצרו, שליחת הנאשם למאסר מאחורי מסורג ובריח, תמוטט את משפחתו, ותפגע בבנו החולה שזקוק כעת יותר מתמיד לעזרת הנאשם.

כן טען ב"כ הנאשם, כי בגזר דינו של בית משפט קמא לא ניתן משקל מספק למסמכים ותעודות שהוגשו לעיונו של בית משפט קמא, המעידים על פועלו הציבורי של הנאשם.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כי בחינת עובדות כתב האישום המתוקן מלמדת, כי אין המדובר בעבירות ברף העליון מבחינת חומרתן. זאת שעה שמעשיו של הנאשם נטולות כל תחכום או תחבולה ועיקרן באי

העברת כספים שגבו הנאשם וגב' רמיש לרשויות מע"מ. מעבר לכך, טען ב"כ הנאשם, כי שגה בית משפט קמא משלא נתן משקל ראוי לחלוף הזמן עד להגשת כתב האישום המתוקן.

עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא משהתעלם ו/או לא נתן ביטוי הולם להסרת המחדלים ולניסיונות שבוצעו על ידי הנאשם לצורך כך. נטען, כי הסרת המחדלים על ידי הנאשם מלמדת על הבעת חרטה והינה תנאי בסיסי להקלה בעונש. בהקשר זה ציין הנאשם, כי בפועל עומדת יתרת קרן המס על סך 351,875 ₪ ולא כפי שצוין בכתב האישום.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כי במהלך הליכי הערעור פעל הנאשם להסרת המחדלים והעביר, חרף מצבו הכלכלי, לרשויות המס סך של 380,000 ₪.

על רקע האמור, מבקש הנאשם להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהטיל עליו עונש מאסר שיבוצע בעבודות שירות. לחילופין, מבקש הנאשם להפחית בעונש המאסר בפועל שהושת עליו.

טענות המדינה

12. ב"כ המדינה טענה מנגד, כי טעה בית משפט קמא עת גזר על הנאשם עונש מופרז לקולא שאינו הולם את העבירות החמורות אותן ביצע הנאשם ואשר נעברו באופן שיטתי ומתמשך במשך למעלה משנתיים.

לטענת ב"כ המדינה, בית משפט קמא לא נתן את המשקל הראוי להיקף העבירות, פרק הזמן בהן נעברו ואי הסרת המחדל על ידי הנאשם.

עוד טענה ב"כ המדינה, כי שגה בית משפט קמא בכך שלא התאים את דין הנאשם בצורה שיעלה בקנה אחד עם הפסיקה אליה הפנה בית משפט קמא. זאת שעה שמחצית מהעבירות בהן הורשע הנאשם הן עבירות מובהקות מסוג פשע, שעונשן והגדרתן מבטאות את הסלידה החברתית ממעשיו של הנאשם. נטען, כי בית משפט קמא התעלם בגזר דינו ממימד ההרתעה שצריך להשתקף בגזירת עונשם של עברייני מס.

כן טענה המדינה, כי טעה בית משפט קמא עת קבע כי העבירות נשוא כתב האישום על שלושת האישומים המפורטים בו מהווים אירוע אחד. נטען, כי העובדה שהנאשם יחד עם אחרים פעל באופן דומה ובשיטה קבועה אין בה כדי להצדיק קביעתו של בית משפט קמא שמדובר באירוע אחד.

עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא עת לא ראה כנסיבה לחומרה עובדת, אי הסרת המחדלים על ידי הנאשם. בעניין זה הפנתה המדינה בין היתר ל-רע"פ 10699/07 **חיים קובן נ' מדינת ישראל**, (פרסום

נבו, 20/01/08.

באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם טענה ב"כ המדינה, כי על פי ההלכה הפסוקה אין לזקוף לזכותו של מורשע בעבירות מס את נסיבותיו האישיות, קשות ככל שיהיו, על כן נטען, כי שגה בית משפט קמא עת ייחס משקל למצבו הבריאותי של בנו של הנאשם.

בכל הנוגע לקנס הכספי שהוטל על הנאשם, טענה ב"כ המדינה, כי שגה בית משפט קמא בהטילו על הנאשם קנס כספי נמוך שאינו מידתי ביחס למספר העבירות בהן הורשע, וביחס לסכום המס שנגרע מקופת המדינה והגיע לכיסו של הנאשם. נטען כי בהתאם לסעיף 117(ב) לחוק מע"מ וסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין בית המשפט רשאי להטיל עונש של ₪ 452,000 קנס לכל עבירה על פי סעיף 117(ב) לחוק מע"מ. ובהתאם בית המשפט רשאי להטיל עונש של ₪ 29,200 קנס לכל עבירה על פי סעיף 117(א) לחוק מע"מ.

על רקע כל המפורט, מבקשת ב"כ המדינה לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של הנאשם באופן שיוטל עליו עונש מאסר בפועל לתקופה ארוכה ומשמעותית יותר מעונש המאסר בפועל שהטיל בית משפט קמא. כן מבקשת ב"כ המדינה להטיל על הנאשם קנס כספי גבוה, משמעותי ומרתיע שיהלום את חומרת העבירות שביצע הנאשם.

דין והכרעה

13. הלכה ידועה היא, כי ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, או כאשר מדובר בטעות מהותית שנפלה בגזר הדין. ראה: רע"פ 158/13 עוז נ' מדינת ישראל, (פרסום נבו), 07/02/13; רע"פ 522/13 כהן נ' מדינת ישראל, (פרסום נבו), 07/02/13.

המקרה הנדון נופל לגדרם של אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותה של ערכאת הערעור, לנוכח נסיבות שהתבררו בפניו ואשר לא עמדו בפני בית משפט קמא בעת מתן גזר דינו.

14. הנאשם הורשע כאמור בבית משפט קמא על פי הודאתו בעובדות כתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון, בביצוע שורה של עבירות על חוק מע"מ, שהעונש המוטל לצדן נע בין שנת מאסר לחמש שנות מאסר בפועל. בהקשר זה, וכפי שצוין על ידי בית משפט קמא, בית המשפט העליון עמד רבות בפסיקתו על חומרתן של עבירות המס המתאפיינות אף בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה בקופה הציבורית, והעקיפה בכיסם של האזרחים ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס.

אכן כפי שטענה ב"כ המדינה, על רקע חומרתן של העבירות הכלכליות ופגיעתן הקשה במשק, הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן בכורה לשיקולי ההרתעה, והעדפתם על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם. ראה: רע"פ 977/13 **משה אודיז' נ' מדינת ישראל**, (פרסום נבו), 20/02/13. כן נקבע בפסיקה, כי בגין עבירות פיסקאליות, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי. ראה: רע"פ 5358/12 **שוקרון נ' מדינת ישראל**, (פרסום נבו), 10/07/12; רע"פ 8581/11 **סטיון נ' מדינת ישראל**, (פרסום נבו), 30/11/11.

15. עם זאת, כלל פסיקתי הוא, כי הענישה היא לעולם אינדיווידואלית ותלויה נסיבות. ראה: ע"פ 2849/13 **מדינת ישראל נ' טגבה**, [פורסם בנבו], (13/08/13).

16. בעניינינו, עיון בגזר דינו של בית משפט קמא מעלה, כי הנאשם נטול עבר פלילי בתחום הפיסקאלי. בנוסף עיון בתסקיר שירות המבחן אשר הוגש לקראת הדיון בערעורים שבפנינו, מעלה, כי הנאשם אב לשלושה ילדים ששניים מהם סמוכים על שולחנו ואחד מהם סובל ממחלה נוירולוגית קשה המחייבת את הנאשם לסעוד אותו. אמנם, כפי שצינתי לעיל, ככלל בתי המשפט אינם נוטים להקל בעונשם של עברייני המס מכוח נסיבות אישיות. ואולם, סבורני, כי נסיבותיו של המקרה הנדון הן חריגות, ועל כן ראוי היה ליתן להן משקל משמעותי יותר בקביעת עונשו של הנאשם.

17. זאת ועוד, סבורה אני, יש כי לייחס לעובדה כי הנאשם הסיר את המחדל, לרבות העובדה כי הוא שילם את המס המתחייב מן הדוחות שלא הוגשו, כפי שאף עולה מטעוני ב"כ המדינה בדיון מיום 30/04/15, משקל משמעותי כנסיבה להקלה בעונשו של הנאשם.

על חשיבות הסרת המחדל, ועל המשמעות הרבה שיש לייחס לכך בעת גזירת הדין, עמדו בתי המשפט פעמים רבות. לעניין זה אפנה לדברים שנקבעו, ב- עפ"ג 47301-01-14 **רשות המיסים, היחידה המרכזית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ בע"מ**, (פרסום נבו), 16/06/14, שם נאמר כדלקמן:

"... הסרת המחדל הינה הביטוי האולטימטיבי ללקיחת אחריות והכרה בחטא, לצד הפן האופרטיבי והמעשי שיש בה, דהיינו השבת הנזק באופן שהקופה הציבורית קיבלה בחזרה מה שנגרע ממנה. בתי המשפט מאז ומעולם התחשבו בנימוק זה לעניין ההקלה בעונש. אין בכך כמובן כדי למעט מחומרתה של העבירה, אולם יש בכך כדי להשליך על הענישה. תיקון 113 העומד במוקד הדיון הכיר גם הוא בחשיבות הסרת המחדל. אנו מפנים לסעיף 40(יא)(5) המונה בין הנסיבות שבהן רשאי בית המשפט להתחשב בעניין העונש ואשר אינן קשורות לביצוע העבירה גם את "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה".

בהקשר האמור, סבורה אני, כי הסרת המחדל, בדומה לכל מעשה של תיקון תוצאות העבירה ופיצוי הנזק, לא רק שעולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי, הן הערכי והן הכלכלי, אלא אף מלמד באופן מובהק על נטילת

אחריות והבעת חרטה מצד הנאשם.

18. ערים אנו לכך שככלל יינתן משקל מופחת להסרת המחדל כאשר הדבר מתבצע לאחר גזירת הדין ובמסגרת הערעור. עם זאת, בשים לב לפער שבין הסכום שנקבע כעת כי הנאשם חב והעומד על סך של 380,000 ₪ ובין הסכום שנידרש הנאשם לשלם בשלבים המוקדמים של ההליך בסך של 1,300,000 ₪, לא ראינו בעיתוי הסרת המחדל עילה שלא לתת לו משקל משמעותי.

19. בהינתן כל האמור, מבלי להקל ראש בחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם או במידת אחריותו של הנאשם בביצוען של העבירות, לנוכח הסרת המחדל על ידי הנאשם, עובדה שלא עמדה בפני בית משפט קמא בעת מתן גזר דינו, חרטתו של הנאשם, ולקייחת האחריות על ידו, ובשים לב, לנסיבות האישיות של הנאשם, לרבות מחלת בנו המצריכה את טיפולו של הנאשם, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן אשר הוגש כאמור לקראת הדיון בערעורים, סבורני, כי ראוי להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהעמיד את עונש המאסר שהוטל על הנאשם על 6 חודשים אשר ירוצו בעבודות שירות.

20. בכל הנוגע לשיעור הקנס שנגזר על הנאשם, ערה אני להוראות החוק שהפנתה אליהם ב"כ המדינה ואשר מסמיכים את בית המשפט להטיל על נאשמים בעבירות מס, קנס משמעותי יותר מזה שהושת על הנאשם על ידי בית משפט קמא, ואולם, סבורני, כי בנסיבות המתוארות, על רקע מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, לרבות היותו של הנאשם נתון בחובות כבדים ולאור העובדה כי הנאשם דאג להסרת המחדל, הרי שאין לומר כי בית משפט קמא סטה ממדיניות הענישה במידה המצדיקה החמרה בשיעור הקנס שהוטל.

21. סיכומי של דבר, וככל שתישמע דעתי, אציע לחבריי להרכב לדחות את ערעור המדינה בעפ"ג 1322-02-14, ולקבל את ערעור הנאשם בעפ"ג 59820-01-14, במובן זה, שעונש המאסר שנגזר על הנאשם יעמוד על 6 חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שירות. יתר חלקי גזר הדין יישארו בעינם ללא שינוי.

בטינה טאובר, שופטת

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופט א' אליקים:

אני מסכים.

**אברהם אליקים,
שופט**

הוחלט כאמור בסעיף 21 לפסק דינה של השופטת טאובר.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות הוגשה בעניינו של המערער ביום 21.7.14. בשים לב לחלוף הזמן, יתכן ויש צורך בהכנת חוות דעת חדשה. בכל מקרה, אנו מורים כי המערער יתייצב ביום 31.5.15 עד השעה 9:00 במפקדת עבודות השירות, בימ"ר עמקים המצוי במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה. טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099.

הממונה על עבודות השירות יעדכן את בית המשפט על קליטתו של המערער לעבודות שירות.

ניתן היום, כ"ה אייר
תשע"ה, 14 מאי 2015,
במעמד הצדדים ובאי
כוחם.
רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]

בטינה טאובר, שופטת

אברהם אליקים,
שופט